

Titel: Stephani Macropi[i] Andreaemontani Panegyricus In Reditum Magnificorum ... Virorum, Dn. Conradi Germeri, Coss. Dn. Henrici Kerckringi Senatoris Et Patricii. Dn. M. Joannis Brambachi[i] Secretarii Lubecensis / Nomine Totius Famosissimae Et celeberrimae Societatis Hanseaticae, una cum Stralesundis, ad magnum Muscoviae Ducem, Legatorum

Autor: Macropus, Stephanus; Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG)

Purl: <https://resolver.sub.uni-hamburg.de/kitodo/PPN738521515>

Rechtehinweis und Informationen

Der Inhalt ist gemeinfrei. Das Digitalisat darf frei genutzt werden.

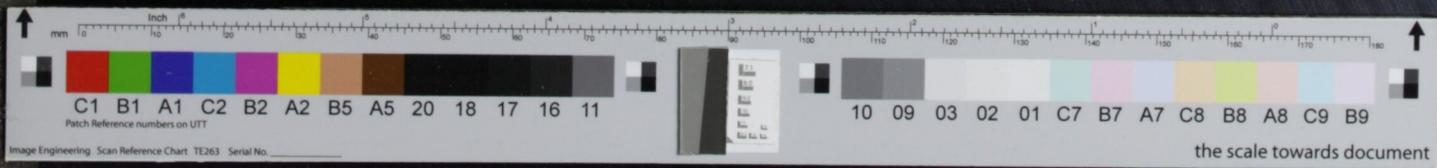
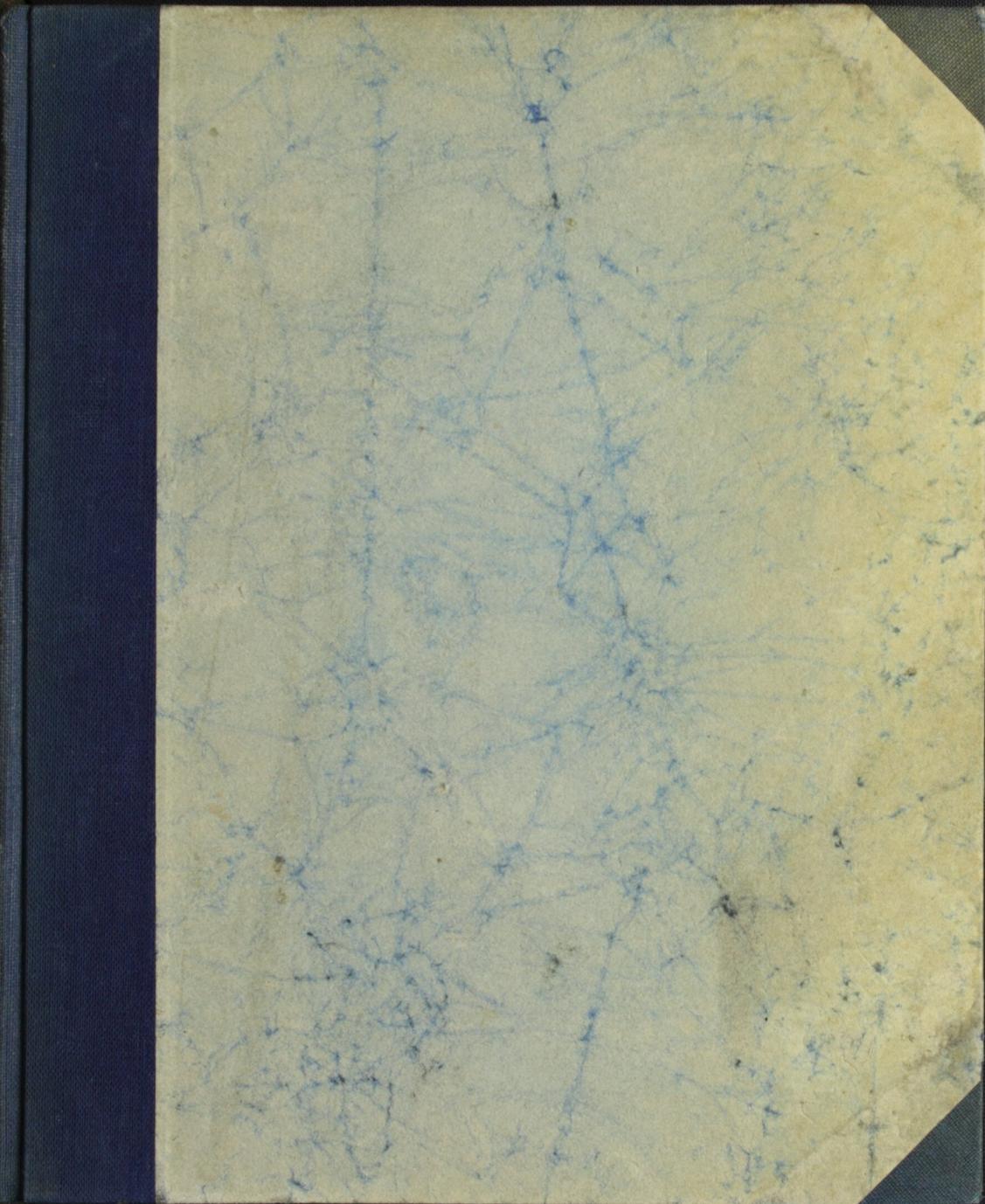
Zum Zwecke der Referenzierbarkeit und einem erleichterten Zugang zum Original bitten wir um folgenden Hinweis bei der Nachnutzung:

Original und digitale Bereitstellung:
Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg Carl von Ossietzky
+ Signatur + Link zum Digitalisat

Qualitativ höherwertige Reproduktionen können in verschiedenen Formaten und Auflösungen kostenpflichtig erworben werden. Gebühren werden entsprechend der Gebührenordnung für wissenschaftliche Bibliotheken der Freien und Hansestadt Hamburg erhoben.

Sollten Sie das Objekt in Ihrer eigenen Veröffentlichung verwenden, würden wir uns freuen, wenn Sie uns darüber informieren und uns die bibliographischen Angaben Ihrer Publikation mitteilen. Wir freuen uns natürlich sehr, wenn Sie uns zur Information sogar ein Belegexemplar der Publikation zukommen lassen können.

Kontakt für Nachfragen:
Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg - Carl von Ossietzky -
Von-Melle-Park 3
20146 Hamburg
auskunft@sub.uni-hamburg.de
<https://www.sub.uni-hamburg.de>

3.)
3.)

STEPHANI MACROPI

Andreæmontani,

Panegyricus

In Reditum

*Magnificorum, Prudentissimorum Ampliſſ. & Cla-
riſſ. Virorum,*

DN. CONRADI GERMERI,

COSS.

DN. HENRICI KERCKRIN-
GI SENATORIS ET PATRICII.

DN. M. JOANNIS BRAMBA-
CHI SECRETARII LUBECENSIS.

NOMINE TOTIVS FAMOSISSIMÆ ET
*celeberrime Societatis Hanſeaticæ, unâ cum Straleſundis,
ad Magnum Muſcovia Ducem,*

LEGATORUM.

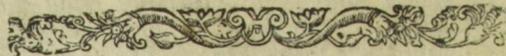
EXCUSUS

Lubecæ typis Albrechtianis.

ANNO CHRISTI

M. D. CIII.

Aior eram versu quondam, meliusq; fluebans
Grandia in alternos verba revincta pedes.
Maior & in nostris regnabat gratia dictis
Quæ stupeant medio plena theatra foro:
Cum nondum misero curarum marcidus æstu
Tractabam Ausoniæ plectra sonora lyre.
At mihi deterior iam canis pingitur ætas
Ingeniûq; perit, qui fuit ante, vigor.
Non ego longæva quod forsân mole laborem,
Sex etenim vitæ lustra nec acta meæ.
Nostra sed adversis agitur quod cymba procellis
Livorûq; potens me premit unda mali.
Ergo quod Heroo iam non incincta cothurno
Musa parùm vestris laudibus apta canit:
Temporis id vitium est, veniam concedite Patres,
Vos date læta mihi tempora, magna canam.

UOD haecenus ultra triginta annos publica con- *Crebra con-*
 sultatione inter Hanseaticæ Societatis Ciuitates est *sultationes*
 deliberatum, cuius causa toties maximi ac celeberrimi *de Novogardienſi*
 conventus à Magnifico Lubecensi Senatu indicti, cuius causa immensi sumptus frustra facti, ut *Emporio*
restituendo.

nimirum amissum olim in Muscovia commune Emporium NOVOGARDIANUM in veterem dignitatem & splendorem restitueretur, quod quidem à Majoribus nostris superiori tempore sæpè tentatum, nunquam tamen perfectum fuit, istud DEI Opt. Max. beneficio, & prudentissimis Patrum consiliis felicissimo Eventu & Successu nunc tandem contra multorum spem & opinionem consecuti sumus.

Felix omnino & in fastis reponenda dies, quâ te *Legati ad*
Germerum Consulem, te Henricum Kerckringum Senatorem Patricium,
teq; Iohannem Brambachium Secretarium clarissima hujus Civitatis
Muscovia
Ducem.
 Lumina, vosq; cæteros, perfunctâ hac feliciter legatione lætis vicissim oculis, hac urbe receptos, saluos & incolumes aspiciamus! Vidistis faustâ cum gratulatione, totam civitatem, quâ primam de reditu vestro auditum est, in occursum se vestrum præcipitantem! Vidistis cujusvis ætatis & ordinis homines inopinatâ lætitiâ exhilaratos, inter quos multi qui cum podagra, & afflicta corporis valetudine bellum per multum temporis gerentes, domiciliis suis, dolore quasi clavis affixi hæserunt, hoc ipso die, novis assumptis viribus unâ portis effusi, spectaculo huic, ut interessent, domo præter Medicorum Edictum contineri haud quaquam potuerunt, hæc; repentina immutatione plurimi sanitatem recuperârunt. Vidistis vos Matres, uxores, liberos, præ nimia & vehementissima lætitiâ lacrymantes, in amplexus vestros ruentes, vos amplexantes, multa de itinere vestro, super salute & valetudine, super statu regni Muscoviticâ officiose interrogantes. Uxores maritum, liberi Parentem, nepos avum, familia herum sibi suum redditum esse gaudent, & quibuscunque placere possunt officiis, iisdem blandiendo alubescunt. Vidistis Ampliss. Senatorii ordinis & Civium præci-

quos quosque vobis obviam venientes, quorum omnium & singulorum studium & voluntas, qualia in vos sint, inde neque dubium neque obscurum, esse vobis potest. Vidistis denique quantus omnium ætatum & hominum, ore, manibus, oculis, gestibus, redundantem & foras erumpere nitentem lætitiæ, indicantium, hodie ad vos factus sit concursus. Qui ut discessum vestrum fausto & felici omine profecuti sunt: Ita nunc unanimi gratulatione & lætis vocibus vobis acclamant, in vos oculos defigunt, nec satis aspectu vestro exatiari possunt. Ipsum cælum, per multas septimanas pluviis turbidum ac nebulosum, ita subito vobis redeuntibus enitescere cœpit, ut dubium non sit, ipsos etiam Superos, illos, qui vobis habiti sunt, honores hæc ipsa inopinatò exortà serenitate, veluti assensu suo comprobare.

Difficultates itineris.

Meministis adhuc, cum superioribus mensibus Ampliff. Senatus decreto, hæc honorifica vobis ad Magnum Muscoviæ Ducem profectio injungeretur, quæ fuerit omnium bonorum sollicitudo, quæ cognatorum trepidatio, qui matrum ac liberorum pavor, eo major & acerbior, quò magis alieno hyemis tempore non solum inter perpetuas pluvias & nives vobis pergendum,

Nives.

Pestis.

sed etiam, quod tristius est, per terras & regiones iter faciendum esset, foedissimà & abominandà terribilissimæ pestis lue ferè absumptas & conflagratas, ita ut necessum fuerit, expansis noctu sub dio interdum tentoriis flammis adversus frigoris sævitiam certare, & hac ratione potiùs vitæ consulere, quam certissimum interitum inter tot millia cadaverosa funera, præsenti

Rumor de insidiis.

mortis metu præstolari. Auxit illis hunc metum, quod rumor increbesceret, insidias undiquaq; & clandestinas machinationes vestris corporibus à quibusdam, malè & præter meritum, huic Civitati infensis strui, atq; adeò etiam vias nonnullis in locis obsideri, ut non parum timendum esset, ne id efficerent, quod maximè velle viderentur. Horret adhuc meus bonorumque omnium animus, quoties mihi in mentem venit, excitatè illius à perditis & malevolis hominibus famæ, quâ vos non longè à Muscoviæ finibus, à barbaris Præcopiensibus Tartaris, maximam partem cæsos, reliquos captos, & in tristissimam servitutem abreptos esse, nunciabatur. Malè pereat, quisquis ille fu-

it

it, qui primùm ista mendacia vel ad voluptatem suam vel aliorum afflictionem disseminavit. Quanta enim animorum consternatione omnes, inprimis charissimas istas animas vestras, quotidie de vobis anxie inquirentes, hæc pessima fama opprefert, ipsimet cogitare potestis.

Deniquè ad reliqua profectiois incommoda accessit, quod vos, inprimis verò te Charissime Sympatriota Brambachi, malè tum etiam valetudine affectum, non immeritò movere & absterrere poterat, barbaræ regionis asperitas, cæli aërisq; inclementia, victus & alimentorum à nostris diuersa ratio, viæ præterea per horrendas sylvas & solitudines vastas & immensas, diu noctuq; inter perpetuas nives & pluvias protrahendę tedium! Quibus omnibus beata illa Campaniæ rura, amœnissimi Euganei colles, ac fertiles & delicati Italiæ agri, celeberrimis ac creberrimis urbibus, castris, villis, montibus, promontoriis, collibus perpetuò virentibus & lætissimis pampinis sese integentibus, longè latequè conspicui, ac amœnitate, ubertate, & iucunditate, peregrinantem quasi suspensum ac stupefactum, detinentes, carent. Et quidem ea beatissimi mundi & verè Alcinoæ pomœria ita unumquemquè, qui eorum dulcedinem semel degustavit, discedentem dimittunt, ut nemo sit, qui benè nummatà crumenà non sæpius, nisi planè stupidus sit, & brutorum, saltem in morem peregrinetur, eodem reverti mālīt. Quod enim quidam domi planè ociofi confident, & patriis incunabulis haud aliter atq; fungi arboribus connascentes, adhærescunt, quemadmodum peregrinationis fructum & utilitatem non satis cognitam habent: Ita nullam aliam quam fungorum vitam agunt. Istæ verò Aquilonares regiones ad Boristhenem, ultra Sarmatiam in infinitum protensæ, ac Boreis & Aquilonib⁹ perpetuò horrentes, quidnam amœnitatis aut suavitatis habent? quâ oblectatione aliquem magnoperè invitarent aut allicerēt, & non potius longius etiam aspicientem squalore suo fugarēt? Proinde extra dubium est, neque necesse multis probari, vos asperrimi minimeq; amabilis Muscovitici regni desiderio citò fatiatis, majoribus ab excessu, quàm in ingressu itineribus, huc vicissim ad caros & exoptatos penates anhelasse.

Interim tamen nemo putet, ad imminuendum maximè fru-

*Barbaries
regionis.*

*Italia deli-
cata.*

*Fungorum
vitam age-
re.*

Scopus.

Lubeca caput civitatum Vandalicarum.

Principia rerum ignobilia.

Ortus & occasus civitatum.

giferum & amplissimum, quem inde expectamus, & cujus causa, universum hoc legationis opus & susceptum & feliciter expeditum fuit, Commerciorum usum hæc à medici, multò minus istum improbari. Quin potius eò mihi dirigenda est oratio, ut ostendam, & summe in omni hominum, etiam barbarissimorum genere necessarium esse honestum Commerciorum Exercitium, ac illius auspicijs, Deo fortunante, hanc urbem omnium Invidiam prætergrediendo, à parvis initiis ad maxima incrementa pervenisse, ac templorum ornatu, ædificiorum splendore, divitijs, opibus, viribus, & quod præcipuum est, bene constitutis Reipublicis legibus in tantam dignitatem effloruisse, ut & antiquis temporibus Caput Vandalicarum Civitatum constitueretur, & postea etiam, novis adjectis honoribus, & libera Exemptionis titulo donata, Imperialis efficeretur. Quà occasione quam potero, brevissime demonstrare conabor, è quibus fundamentis Lubeca emerferit, quomodo tantos progressus fecerit, & in hanc molem concreverit? Deinde quomodo Emporia, inprimis vero Novogardiense in Muscovia excitatum, postea collapsum, & nunc tandem post tot annorum decursum, restitutum fuerit.

Quemadmodum igitur secundum Philosophum omnium rerum quoddam est principium, ac quo illud est obscurius, eò ferè nobilius, ac ad majora, si rectè adhibeatur, comparatum, siquidem ex informi & rudi materia nobilissimum animal, hominem nempe producit: Ita maximæ & celeberrimæ, quæ per orbem vigent, urbes & civitates ab obscuris exordium capientes initiis, ad summam nominis claritatem brevi evaserunt. Sic totius orbis Domina & Regina Roma: sic ejus æmula Carthago, sic Athenæ, sic Venetiæ tempore Attilianæ persecutionis, sic pleræq; aliæ humi surgere, postmodo Incolarum multitudine & confluxu auctæ, varioq; artificiorum genere exornatæ, indies se dilatare, & ad altiora eniti cœperunt. Ut vero homines: Ita etiam Civitates sua stata quasi habent tempora, fatali naturæ lege per nascentes suos ortus & recurrentes occasus definita, ut summum adeptæ fastigium vicissim ad interitum præcipites devolvantur.

Eodem modo & iisdem principiis etiam *Lubeca nostra* incipit,

pit, jactis primū ejus circiter annum Christi Milleſimum octuageſimum ſeptimum, à Critone quodam Obotritorum, Vagriorum ac Vandalorum Principe, ad Schuartoviam fluvium, fundamentis, qui cum bellorum tempeſtate impeditus ince-
 ptum opus ad umbilicum perducere prohiberetur, ſequentibus temporibus Adolphus Secundus Schauuenburgiæ ac Holſatiæ Comes, aliud & magis ex re commodum aggreſſus conſilium, demolitæ veteris urbis reliquias ex ruderibus collectas, & ad ſuperiora inter lacum Wakeniſſam & Travennam fluvium, tranſlatas, circa annum Salutis Milleſimum centeſimum quadra-
 geſimum, novam urbem Lubecam (antea Suartoviam à proximo flumine, ejuſdem nominis appellatam) mœniis ſoſſiſque con-
 cluſam feliciter inſtauravit, cui ex Luba piſcatore ibidem reperto, ut quidam volunt, nomen impoſuit, & ductis eo ex Holſatia colonis, eam Civitatis faciem, quam etiamnum extrinſecus videmus, delineavit, atque iſto opere nunquam interiturg
 famæ laudem ſibi acquiſivit. Urbs noſtra ætate ſpaciola, domibus ac Civibus frequens, ſumptibus ſtupendis atque cultu mag-
 nifico ſuperba, ab ortu & meridie verſus Septentrionem inter amœniſſimos colles ſita, ſeptem vaſtæ magnitudinis & molis turribus latè ſe ſub conſpectum exhibet. Ita condita, ut corporis humani ſpinam exprimere videatur, medio montis dorſo
 biviâ plateâ diſſecto, reliquis autem vicis veluti coſtis ab utroque latere, æquali fere inter ſe diſtancia procurrentibus.

Initium

Lubeca.

1087.

Crito,

Immo nullo tempore

1142.

Figura.

Verum vix bene ſub Adolpho tumultuario opere nata, ſtatim decimo quarto poſt recepta incunabula anno, miſerè incendio periit, fortaliſſis quod majorem Dii tutelares illi ſplendorem reſervaffent. Ab eo die mutato Domino, in Henrici Leonis Ducis Baviariæ ac Saxonie potefſtatem devenit, qui eam, à Comite precibus & minis extortam, & Civium aliorumque, maximâ, libertatis Immunitatum ac Privilegiolorum ſpe ex peregrinis locis evocatorum opera reparatam, imperatis legibus ac tributis placidè gubernavit, adeoq; formam reipublicæ, Senatui, & Iura civibus primus omnium præſcripfit, atque etiam Epiſcopato ex Oldenburga eò tranſlato, ædem collegiatam in qua Canonici ſacra DEO operaretur ibidem ſtruxit. Cum verò
 is poſtea prolatis in immenſum ſuarum ditionum finibus, propter

Primum incendium.

1154.

Venit in potefſtatem Henrici Leonis.

1158.

1162.

*Hen. Leo
invidia la-
borans ci-
vitatem a-
mittit.*

*Lubeca ob-
sidentur.*

*Constans
fides.*

*Imperio as-
sociatur.
1182.*

*Contentio
inter Adol-
phum 2. &
Lubecenses
sepita.*

1186.

pter potentiam, & quæsitam bello gloriam, partamq; etiam apud hostes invidiosi nominis admirationem, in reliquorum Germaniæ Principum odium incurreret, variis illi excogitatis criminationibus, Fridericum Imperatorem adeo indignatione & ira contra ipsum armarunt, ut omni dignitate nudatum Principem optimum, paternis fundis & ditionib⁹ exueret, exutumque hostili exercitu Lubecam usque persequeretur. Quo cum veniens urbem obsidere jussisset, millis Lubecenses oratoribus, impetrarunt, ut sibi prius Ducem suum, cui Sacramento obstricti essent, de presenti periculo per suos edocere liceret, alioquin si id sibi denegaretur, extremum potius se vitæ & fortunæ discrimen subire, ac masculis & generosis animis mortem intrepide, pro fide liberanda oppetere, quam fidem Domino suo semel obligatam, deferere, omnino secum decrevisse. Sed quod ipse ab amicis, propinquis, consanguineis & reliquis subditis desertum se animadverteret, nec suæ, ne dum aliorum necessitati subvenire posset, temporum arbitrio obsecutus, eos fidelitatis Juramento absolutos ad Cæsarem remisit. Cui constans & intrepida ipsorum erga Ducem fides adeo grata accidit, ut propterea illos in Imperij partem & societatem receperit, urbemque pro munificentia suâ, quod Imperatorem decet, multo majoribus honorum & dignitatum augmentis amplificando, latifundia & possessiones plurimas ei adjecerit, Immunitatibus maximis auxerit, ac quibus etiamnum utitur Insignibus Cæsareis exornarit. Exortâ postea inter Comitem Adolphum & Civitatem contentione, super vectigali, à Civibus per ostium Travenæ egredientibus & ingredientibus exacto, q^o Comes se in jus Henr. Leonis beneficio Cæsaris succedere asserens fluminis ostium præsidio ad Travemundam firmaret, ac Civitati sylvas, agros, & pascua in Holfatia adimeret, tandem interveniente Cæsaris authoritate ita transactum est, ut Lubecenses quingentis argenti marcis Travenæ fluvium ab Oldesloa oppido Holfatiæ, quatuor milliaribus infra Lubecam, usque Travemundam, ubi se in mare Balthicum exonerat, totum sui Juris fecerint. Quod ipsum Cæsar & ratum habuit, & diplomate suo corroboravit, adeo ut post tot annorū Centurias frustra se fatigare atq; operam & coleum perdere videantur, qui sola dominandi libi-

libidine, contra Juris divini & humani æquitatem, contra Majorum conventiones & transactiones, contra tot Romanorù Imperatorum perpetuo ordine subsecutas Confirmationes, validas & inconcussas omnia intervertere, alios quieta possessione ejicere, & potius suprema infimis commiscere, quàm semel injuste cœptis desistere volunt. Ferendi tamen eo magis, quod non suapte sponte, sed malis malorum authorum consiliis, ejusmodi vitiligiosis actionibus, tam in suam quam aliorum perniciem implicantur.

*Scarabai
anlici.*

Verum, ut eo redeamus, Cæsare bello in Apulia occupato, Dux Henricus Leo ex Anglia reversus post expugnatum, & funditus eversum, Bardevicum (finitimam & magnificam olim, quod rudera adhuc ostendunt, & ducentis ut fama est annis ante Romam à Bardis populis extructam urbem) Lubecam vicinorum clade territam, voluntaria deditione de novo in fidem accepit. Ex cujus tamen manibus eam Adolphus Holsatus, Raceburgensis Comitis viribus adjutus, aliquandiu arctissime obsessam, profligato, qui ad juvandam urbem commeatu & subsidiis per Albim advenerat exercitu, vi armata vicissim extorsit. Sed quod is partes Marchionis Brandenburgensis secutus, bello adversus Woldemarum regem Daniæ victorem se unà involveret, tota eum Holsatiâ exterminatum, postea comprehensum, & in Custodiam perductum, Rex aliter dimittere noluit, quàm ut datis obsidibus, Juramento se obstringeret, sese traditâ Regi cum omni Jure Holsatiâ ad avitas patriæ Schauuenburgensis ditiones reversum, in posterum nihil quidquam temere innovaturum. Exinde Waldemarus liberè pervagatâ Holsatiâ ad Lubecam cum victore exercitu confedit, extrema interminatus, si obsessionis potius & captiuorum fortunam, quam clementiam suam experiri mallent. Hoc modo facta deditione Civitas quinta jam vice intra centesimum annum, mutato Domino, Regis Daniæ arbitrio se permisit.

Bardevicū.

*Lubera de-
nuo à Lea-
ne recupe-
rata*

*Ab eodem
amissa.
1190.*

*Dani Imp-
rio ad ex-
tremum
subiecti.*

1195.

Constitutis ibi pro voluntate sua rebus, impositoque civibus, libertatis dulcedini jam assuetis præsidio, ne post abitum suum rebellionem concitarent, Rex inde vicissim in Daniam movit. Decimo deinde & quarto ab ejus discessu anno, Lubeca secunda vice tota in flammis & cineres ad quinque domos,

*Secundum
incendium.
1209.*

*Dani con-
sumeliosè
egunt.*

*Civium
stratagema
re urbs à
Danis libe-
rata.*

1. 2. 2. 6.

*Valdema-
rus adver-
sus Lubecenses.*

quæ à favillis intactæ permansere, horribili incendio est con-
versa, unde adhuc nomen remansit, ut quinque domalis vicus
indigitetur. Ab eo autem tempore per triginta annos & eo
plus, gravissimam Danorum servitutem, asperitatem, ludi-
bria, contemptum & lasciviam ferre coacti sunt, plerisque fre-
mentibus, sed tamen audacter, quidnam sentirent, pronunciare
non ausis, quod capitis periculum si res malè caderet, se subitu-
ros haud ignorarent. Non desuere tamen, qui ejus oneris per-
tæsi, pro salute & incolumitate publica, magnum & egregium
ad posteritatem facinus animo excelso conceperunt. Id quod
communicatis consiliis clam habuere, donec occupandæ per-
dolum arcis, & restituendæ jamdiu Danorum violentiâ afflictæ
libertatis occasionem fortuna ipsa optatam suggerere videret-
ur. Etenim mediis Bacchanalibus (quæ ex veteri Ethnicorum
superstitione ortum planè execrandum habent) ferventibus,
scenico pro more habitu induti, & gladiis brevioribus subtus
amiculo accincti, Danos luxu & libidine diffuentes, inter spu-
mantia pocula inopinatò oppresserunt, illisque aut occisis, aut
ejectis, Civitatem in pristinam libertatem vindicarunt. Cujus
præclari facinoris author Alexander à Soltwedel Civitatis cõ-
sul perhibetur. Ad quam suorum ulciscendam injuriam Wal-
demarus valido & insigni collecto per Daniam exercitu, con-
scriptis etiam Dithmarsis populis ferocissimis, properè adver-
sus Lubecenses contendit, cui Ottho Dux Lunæburgensis, ne-
pos Henrici Leonis, Regis sorore prognatus, & Episcopus
Schlesvicensis, magnis se copiis conjunxerunt. Etsi vero Cæ-
sar literis à Senatu populoq; Lubecensi maturè de præsentì pe-
riculo ad ferendum suppetias admoneretur: omnem tamen
ejus tutandæ curam abjiciens, saltem vicinis principibus re-
scripsit, ne fidam Romano Imperio civitatem denuò ab exter-
nis subjugari, & ad extrema redigi paterentur. Ipse verò ne-
quicquam gladium in hostem strinxit, sed perpetuo vagnia con-
ditum habuit, ut nisi Cives spem in seipsis repositam, majori-
bus animis quàm viribus confirmassent, haud dubiè istis tem-
poribus de Lubeca actum fuisset. Sed nunquam deserit justam
DEUS causam, & si humanæ deficiant vires, ipse potentiam
suam, quâ maximorum Regum & Principum minas uno im-
pet

petu contundit & frangit, præsentem ostendit. Concursum est in festis agminibus, acieque conferta ipso die Mariæ Magdalœ, juxta pagum Bornhovedanum, medio itinere inter Lubecam & Chilonium, Danis pro amplificanda tyrannide & redigenda in pristinam servitutem civitate: Civibus vero pro gloria, pro libertate, pro aris, proq; focis enixe contra Danos concertantibus, multis eorum millibus ad internecionem cæsis, qui opposito radiorum Solis ictu ac splendore excæcati, & ab ipsis fociis Dithmaris (qui acceptæ olim cladis memores, arma in commilitones una verterunt) deserti, cum multis vulneribus confecti, hostilium gladiatorum aciem diutius ferre non possent, desertæ statione, ignominiosam fugam arripuerunt. In qua pugna istud etiam miraculosum accidit, quod Crantzius scribit, non solum divam Imaginem (quam credula & superstitiosa antiquitas Mariam Magdalenam finxit) inter nubes conspectam, sed etiam ardentès & flammantes Solis radios, quos Lubecensis exercitus prius infestos habuisset, reciprocatione in Danos subito conversos esse. Id si verum est, facile inde colligendum erit, DEUM ipsum hostibus indignatum fuisse, quod insatiabili aviditate suis non contenti finibus in aliena inhærent. Ita hoc ipso victorioso die, quem solenni memoria Senatus Populusque Lub. annuis supplicationibus & gratiarum actioni consecravit, masculâ & animosa civium virtute, auxilioque Alberti primi Ducis Saxonie, & Adolphi quarti Comitis Holsatiæ, Danorum faucibus Civitas est erepta, & per Imperatorem exemptionis titulo, in amissam dignitatem integre restituta, ita ut ab eo tempore & re & nomine Imperialem, id est, fidelissimam Imperii Romani sociam se profiteatur.

Variis postea & externis & internis bellorum motibus cuncta, ac civili tempestate aliquoties agitata fuit, quæ cursim, saltem & quasi in transitu summis digitis attingam. Primum, post eam memorabilem & gloriosam victoriam, bellum gessit cum Adolpho Comite Holsatiæ, & Erico Rege Daniæ, qui tum demersa navi fluminis Travenæ ostium obstruxit, re tamen infectâ uterque militem reduxit. Paruo autem interstitio iterum Urbs dimidia sui parte conflagravit. Damnis reparatis Stralsundam novam, sed tamen suæ felicitatis æmulam urbem, ædi-

Dant a Lubecensibus victi.
1 1 2 7.

Dithmaris à Rege desciunt.

Miraculū.

Annua supplicationes.

Lubeca exemptionis titulo donata.

Bellum cum Adolpho & rege Daniæ gessum.

1 2 3 8.
Tertium incendium.
1 2 4 10.

*Stratagemata
à Lub. euer
sa.*

*1244.
Lubecenses
in Lituanos
movent.*

*1250.
Privata
Lub. cōtra
versia.*

*Quantum
incendium.*

*1270.
Latrocinia
olim crebra*

1290.

1308.

*Ecclesiasti
per tumultum
urbe
eiecti.*

1315.

ficiis, opibus, & mercibus, quotidie augescens, & propterea vicinorum calamitati & fortunæ superbe insultantem, diripiendo devastarunt. Inde Teutonici ordinis Magistris in sacram militiam adversus gentiles & Idololatricas Lituaniæ ac Livoniæ Provincias nomina dederunt, & unâ cum Bremensib^o adeo strenuè, se gesserunt, ut maximè honorifico Privilegio sibi suisque acquisito, in istum ordinem cooptarentur. Pacata interim ad aliquot annos fuit civitas, nisi quod crebrâ inter cives & Canonicos, sive clericos, super privatis quibusdam controversiis similitates & offensiones intervenirent, quod nemini mirum, videri debet, cum Ecclesiastici istis temporibus, (de hodiernis enim moribus, ubi homines præ nimia pietate, tenerimas & planè Evangelicas conscientias habent, nihil dicam) insatiabili habendi omnia cupiditate laborarent. Interim Civitas quarta vice incensa, non exiguum damnum sensit. Ne tamen ocio planè torpescerent Lubecenses, vires suas contra Latrocinantium latibula & præsidia converterunt. Et quia eâ tempestate nobilibus non vitio, sed laudi dabatur latrocinandi studium, eo nobiliores se æstimantes, quò majorem inde quæstum ad se rapuissent, cum sibi idem, quod majoribus feris & belluis quæ minora animantia ad prædam suam persequuntur, licere arbitrantur, ut spoliis (quod Ulysses de Polyphemo scribit) miserorum fatiati, divitias sibi congererent, & propterea viis obsessis, cives eorumque bona sapius infastarent, Lubecenses ira exasperati, subito in vicinos undiquaque irruendo, eos eorumque receptatores & fautores magno numero cæcos, Marti pro hostiis consecrarunt, eorumque speluncas solo funditus æquarunt. Eversis ad hunc modum tum in Holsatia, tum in reliquis Saxonicæ finibus istis latronum receptaculis, non nihil à variis molestiis respirantes, in magnos opum merciumque successus evaserunt, semper tamen lites quasdam exerceverunt cum Episcopis, qui nimiam sibi in populum & Jura Civitatis licentiam, arrogare videbantur, quas tandem aula Romana diremit. Vix tamen obductâ cicatrice istud Ecclesiasticum bellum recruduit, factoque civium concursu, clerici urbe eiecti, varieque à furibundis in ipsorum possessiones saevitum, tandem vero utriusque in Concordiam rediere, quæ sequentibus annis firma & inviolata duravit.

Aucta

Aucta jam in immensum Civitate non solum vicini Principes, Duces Saxoniae, Marchiones Brandenburgici, Duces Brunswicensis & Lunenburgenses, Itemque Megapolenses, Pomeraniae & Holsatiae Principes, amicitiam & familiaritatem cum Senatu populoque Lubecensi contraxerunt: Verum etiam augustissimos saepius, in ea conventus indicendo agendoque, Cives sibi benevolentia, favore & bene meritis maxime devinxerunt. Inter quos celebriores sunt illi, Anno Incarnationis CHRISTI 1335. & 1336. magna Ducum, Principum, & nobilium frequentia Lubeca habitum, quem posteriorem Woldemarus Rex Daniae praesentia sua, institutisque per aliquot dies in foro a Senatu hastiludiis, & magnificentissimis epulis, quibus Rex interfuit, nobilitavit. Utinam vero eodem & hodie Principes animo in Civitates essent, utinam sancitam, olimque in veterum tabulas relatum fidem, stabilem & integram conservarent, utinam non vivos (qui ad nutum & voluntatem Principum blandiuntur) sed mutuos Consiliarios adhiberent, utinam non solum amoris & mutuum officiorum vinculis arctius cohaerescerent, & conjunctis viribus contra communes hostes Imperii Romani & patriae Germaniae, pro qua veluti unius corporis membra prisca seculis vitam & sanguinem ultro impendere honestum duxerunt, quamque tot seculis adversus invictam Romanorum potentiam propriae salutis impendio tantopere tutati sunt, ut etiam ultra Alpes multorum millium numero progressi, maximum Aquilae Romanae terrorem incusserint, & victorica signa in ipsis Italiae visceribus defixerint, conspirarent, melius fortassis Respublica haberet, nec felici fortassis & magno successu, ut Tacitus scribit, consilia nostra carerent. Non enim in exercitu nec in solis divitiis & congestis magno labore auri argentique cumulis, quemadmodum Micipsa Rex Numidiae ad Jugurtham ajebat, sed in amicis & vicinis bonis, quos neque armis cogere, neque auro parare queas, praesidium & robur regnorum consistit. Hi sunt, quorum te fidei tuto committas, qui tua ab hostili incursum, teque a formidine & trepidatione defendant, qui tibi latera muniant, adeo ut Princeps & quaelibet Respublica amicorum & necessariorum ope minus, quam igne & aqua carere possint. Amicorum autem nomine non so-

*Conventus
Principum
Lubeca.*

1335.

*Libertas
Civitatum
Principibus
hodie in-
visa.*

*Regnorum
praesidia.*

*Amici qui-
nam appel-
lantur.*

*Ciceronis
dictum.*

*Concordia
inter Prin-
cipes & Ci-
uitates iam
evanuit.*

*Causa dis-
sidii.*

lum veniunt, quos vulgariter ita appellare consuevimus, nec solum agnati aut affines, aut qui, quam diu aliquam se utilitatem a nobis consecuturos sperant, omnia copiose ficta simula- taque benevolentia pollicentur, cum minime egemus, mox in rebus adversis sese avertunt; sed qui & minime fucati sunt, nec privati quaestus aut commodi causa fœdus & amicitiam colunt, ac quando factu opus est, re ipsa tales se probant, quales etiam extra necessitatis aleam videri volunt. De quo recte Cicero scriptum reliquit: Amicitiam qui est vita sublatam cupiunt, Solem ipsum est mundo tollere conantur, quia a Deo immortali nihil melius habemus, nihilque jucundius. Itaque si exemeris ex natura rerum, et societate hominum benevolentiae conjunctionem, nec domus ulla, nec urbs stare poterit, nec agri quidem cultus permanebit.

Præclare se in hac re gessit superiorum temporum ætas præca & incorrupta, ubi gratia & mutuo benefaciendi studio, non odio inter principes & civitates certabatur. At longè aliter hodie se res habet. Planè inversos Regum ac Principum mores videas, nullis isti infensiores atque Civitatibus, & quo illæ sunt potentiores, eò magis in earum interitum & perniciem invigilant, eò impotentiores iras in eas gerunt, ac diu noctuque de iis opprimendis, & in servitutem redigendis consilia versant, quancumque tandem Juris causam immoderato illicitæ concupiscentiæ furori prætexere possint, parum perpendentes, quo Jure quave injuria istud agant, dummodo libidinosi & imperiosos affectibus suis obsequantur. Inde fit, ut per vim sæpius eò contorqueant, quæ unicuique suum tribuunt sacrosanctæ justitiæ præcepta, unde naturam maxime abhorrent. Grave enim illis est, nec satis æquo animo ferunt, Civitates aliqua adhuc libertate frui, nec ad quidvis Principum Imperio obtemperare velle: Omnia quæ in mundo sunt, propter se facta conditaque credunt, sua esse, quæcunque subditi possident, nec fas esse, ut privati cives suis legibus vivant, vires & nervos habeant, & Principum imperata quantumvis interdum iniqua & æquitati contraria, contemnant. Hoc est, quod illos assidue torquet, quod illis dolorem auget, longè diversum sentientes à Majoribus suis, qui suam dignitatem, incolumitatem, & præsidium, quacumque in-
gruen-

gruente necessitate, in Civitatum salute & fortanis repositam esse, verè statuerunt. Atque propterea prudentissimâ olim ratione, ut humi surgerent, cultuque augescerent, viribus eas sumptibus & impensis juvando, tutius & ad stabiliendam civium erga se fidem firmitus esse cognoverunt *amari* quam *timeri*. Sed quis hæc in theatro, nisi capitis periculum sibi accersere velit, tuto dicere aufit? Veruntamen, ut sit, non tam Principes, quam inutiles & famelici non à Musis, sed à mulis, nec in scholis, sed in popinis & culinis interdum instituti, adulatores, quos magno numero interdum ignari, in suam ipsius perniciem circa se alunt, quibusque nimium prurientes aures præbent, sunt perstringendi, qui ut Magnatum sibi favorem & gratiam, licet quovis Eurypo, volubiliorem & inconstantiorum aucupentur, omnia ad ipsorum libidinem dicunt, scribunt, & faciunt, odiumque Civitatum, quas Principes libenter perditas vellent, magis magisque ipsis instillant, ac tamdiu oleum Camino addunt, donec incendio excitato, ipsi pessimorum consiliorum suorum, quæ plerumque in authores recidere solent, pœnas gravissimas luant.

Pestes aulica adulatorum.

Conventu Principum Lubecæ congregatorum soluto, de novo in pacis publicæ violatores sequentibus annis Lubecenses animadverterunt, & subversis in vicina Saxoniam aliquot latrocinio famosis speluncis, securitatem peregrinantibus restituerunt. Exarsit postea bellum inter Woldemarum & Lubecam, ac confœderatas Civitates, quod is per novas impositiones, negociatibus in regno Daniæ, contra Majorum socii civitatibus concessa Privilegia, alia subinde incommoda & damna afferret, sed istud tandem filii Regis Christophori lethali bombardæ ictu percussus, morte est diremptum. Quod vero istis temporibus hæc Civitas accessione maximarum opum & divitiarum ubique terrarum inclaresceret, adeo etiam, ut Reges & Principes ejus potentiam formidarent, & satis se tutos crederent si Lubecam suis partibus conjunctam haberent, motus quoque est Carolus quartus Imperator, ut urbem eam, de qua tanta ferebantur, perillustraret. Ubi auditu omnia majora deprehendit, admirans tantum omnium rerum apparatus, tot tantisque malos, antennas, naves & navalia instrumenta, pondero-

Bellum inter Voldemarum & Lubecam.
1360.

Carolus Imperator Lubecam invisit.
1375.

derosas anchoras & alia visu stupenda. Quem & advenientem, eâ quæ Imperatorem decet, magnificentia exceptum, per multos dies lautissime habuerunt, latissimisque votis & bellicis tonitruis discedentem, prosequuti sunt, obstructâ etiam, versus ortum, in ejus memoriam portâ, ex qua abiens valedixit. Tum, vero ista fuit potentia Civitas, ut quemadmodum Annales testantur, quadraginta & aliquot triginta naves onerarias ad diversas mundi plagas, merces preciosissimas, & varii generis, inde reportantes, quæ ex hac urbe veluti fonte per multas venas, in cæteras regiones defluerunt, armare & ex portu emittere potuerit.

*Navalis
apparatus.*

*Seditionis
tempestas.
1300.*

1408.

Statim à Cæsaris discessu populari & gravi seditionis tempestate æstuare Civitas cœpit, quæ licet aliquoties propter alias, authorum consilia inturbantes difficultates, compressa est, tamen subinde revoluta, tandem confirmatis viribus, post aliquot annos totam Lubecam inundavit. Miseranda & horrenda erat omnium rerum facies, nec leges, nec voces à furente plebe (cujus Dux & Antesignanus quidam extremæ fecis Catilina antea Schonebergi ad crucem, condemnatus fuit) audiebantur. Respublica Senatu: Senatus autoritate sua per vim, destitutus & orbatus, Imperium nonnullis sub specie redigendi in ordinem Senatus, & abolendi gravissima, quibus variis exactioibus premerentur onera, per scelus affectantibus, qui se nec virtute emergere posse, nec unquam Patrum suffragiis in istud se fastigium, aut vocatum, aut collocatum iri, videbant. Ita evenire necessum est, ubi Magistrat⁹ hujusmodi seditionum procellas non mature objectis repagulis coercet, quas constar, multis & felicissimis Monarchiis ac Rebus publicis finem & interitum attulisse. Ideoque concordia inter illos qui Reipubl. præsumt alenda, & vitanda secessionis semina, ac vel leni, si res ita fert, oratione & verbis, vel acerrimâ pœnâ, principiis obstandum, ne augescentes in infinitum popularis tempestatis procellæ totam Rempublicam concutiant & absorbeant, quæ semel læsa, & in vulgi contemptum adducta, nec multis annorum spaciis eam quam habuit, dignitatem, reparabit. Tantæ molis est curare, ne salus Reipub. à pluribus seditionis, ne dum ab uno aut altero periclitetur. Quod quidem tum factum esse, nemo

*Secessiones
Reip. perniciose.*

nemo qui ejus ætatis historicos legit, ignorat. Et hoc quidem gravissimo seditionis æstu Lubeca, tunc tēporis decem continuo annis laboravit, nec conquievit, priusquam à Sigismundo Imperatore probe mulctatis Rebellionis authoribus, duobus etiam in foro publicè gladio percussis, & restitutis solenniter, qui aut civitate pulsi fuerant, aut aliò in tutiora se receperant, Consulibus & Senatoribus, isti fluctus & seditiosi motus componerentur.

Quanquam verò hisce turbis consopitis, magna & ardua præstitit, & tum in vicinos Principes Saxonix, Pomeraniæ & Holsatiæ, Comites Schwerinenses, & alios, tum etiam in primis in Reges Daniæ, Angliæ ac Sueciæ, plurima bella vario eventu gessit: tamen quod eam inde decerpam gloriã, non solam, sed cum sociis civitatibus, qui iis gerendis plerunquē interfuerunt, communem habeat, quod eã occasione immensum me historia (meliori ocio, & si favorem bonorum sensero, lætioribus auspiciis reservatæ) pelag⁹ ingressurum videam, ideo vela mihi hoc in loco nonnihil contrahenda erunt. Istud nihilominus propriè ad laudem & decus Lubecensium pertinet, ex quo nihil sibi decerpunt sociæ aliarum Civitatum cohortes & centuriones, quod captivam Reginam Joannis Daniæ Regis conjugem, ex Suecorum manibus liberarint: quod gravissimam belli molem adversus tot potentissimos Germaniæ Principes confæderatos, Henricum & Albertum, à quibus causa cœpit, Megapolenses Duces, Joachimum Marchionem Brandenburgensem, Bugislaum Pomeraniæ, Magnumque Saxonix Ducem, quibus Johannes Rex Daniæ auxilio accessit, sustinuerunt: quod profligato & ejecto propter usurpatam Tyrannidem à Suecis Christierno Rege, Gustavum Erichsen ex carcere in Dania, in quo obsidis loco asservabatur elapsum, armis, pecuniis, commeatu navibus & viribus suis liberaliter juvarunt, eumq; in Regnum Sueciæ reposuerunt: quodque voluntariã deditioe receptam, Stockholmiã, & suæ tutelæ traditam, Gustavo, sine eã, quæ sibi debebatur recompensatione, ultro restituerunt; licet ipse, & successores quidem ejus, datam illis literisquē obsignatam fidem, maxima in parte retractando revocandoquē, beneficium, sibi præstitum parum, regia gratiã recompensarint, adeoque

1416.

*Copiosa syl-
va rerum
gestarum
Lubecensium.*

*Author
mittit per-
fectum opus
historicum.*

1500.

1506.

*Criminatio
Lubecensibus
obiecta.*

etiam minus civiliter Lubecensibus objecerint, quasi nihil aliud sibi studio habeant, quam ut seminatis discordiæ facibus vicinos inter se Reges committant, ipsi vero interim secure Regnum Sueciæ invadant, non requieturi, donec illud sibi subjugarint. Quæ calumniosè ab Adversariis in odium civitatis difeminari, plurimis non eget. Sed novum & inauditum non est, etiam rectissimè facta & cogitata, pravâ hominum libidine, prout bene vel malè de aliqua re sentiunt, perverti, & innocentes longeque aliud meritos maledictis & calumniis traduci. Quoad enim mens mea longissimè respicere, & præteritorum temporum memoriam recordari potest, equidem invenio, Lubecenses ea semper integritate & fide erga utrumque Regem fuisse, ut pro ipsorum incolumitate, multo maxima crebrius damna pertulerint, ac sæpè alterutros de sua ipsius salute desperantes, & abjectis sceptris maturè sibi fugâ consulturos, ad colligendum animum revocârint, suaquè illis protectione, ope & auxilio defensis, securitatem & quietem reddiderint, ac nutantem labentemq; Regnorum statum re benè gestâ confirmârint. Sicut autem in vita evenire solet, ut nihil citius quam benefacta in animis hominum evilescent & moriantur: Ita parum infitudo populo Lubecensi dolendum esset, quod sibi pro alienis, iisque gravissimis laboribus, sumptibus, damnis & detrimentis perpeffis, gratia nulla habetur, nisi præter cætera etiam, quibus immerito affecti hucusquè sunt incommoda, non etiam quæ ad extremas aliorum preces optimo consilio candidè fecerunt, veluti contumeliosa & probrosa ipsis objicerentur.

*Nihil citius
gratiâ vi-
descit.*

*Dissidium
Lubecense.
1330.*

Paucis deinde interjectis annis novum vicissim dissidium natum est inter Senatum, populumq; Lubecensem, querentem, se per frequentes & subindè accumulatas exactiones & contributiones planè exhauriri, opes suas imminui, libera navigatione per mare se prohiberi, navibus & mercibus spoliari, domi vero se non ferendis oneribus premi, unde Senatus tum propter illam, tum etiam propter hanc potissimum causam, quod liberum & publicum Augustanæ Confessionis exercitium in templis permittere nollet, aliaquè etiam, quæ de onerum gravitate vel remittendâ, vel minuendâ, & restituendâ publicorum Commerciorum securitate & aliis, justissimè flagitare. Cives vide-

videbantur, denegaret, maximum in se odium & invidiam concitavit. Tandem verò ita feliciter diremptum est, ut utriq; sibi pacem, tranquillitatem & Concordiam reddita esse, gauderent. Quæ ut & nostro tempore, post tot perpeſſas difficultates, & tempeſtates ſereno nos vultu irradiet, ut pax publica ſopitis malorum naſcentium fomentis redeat, ut Commercia hæcenus non ſolum in noſtrum, ſed & omnium vicinarum regionum, quæ hinc velut ex fonte ſuccum & ſanguinem trahunt, perniciem, obſtructa & impedita, ruruſum effloreſcere incipiant, nec pernicioſa & horrenda Ruinâ, hæc Civitas, hæc patria noſtra, cujus ſalutem optimus quiſque civis defendere & tueri debet, denuo concutiatur & labefactetur, ſed eum omnia ad modum agantur, ut potior publici, quàm privati commodi ratio habeatur, eò cuncta conſilia dirigantur, & non tam odio, iracundia & ulciſcendi & maledicedi livore, animi vulnerati magis à ſe invicem divellantur, quàm ſuaviſſimâ benevolentia (quæ veluti indiſſolubili & tutiſſimo vinculo, Magiſtratus & ſubditi arctiſſimè inter ſe devinciuntur) ruruſum conſocientur, divina nobis benignitas & clementia humiſſimis precibus roganda erit.

*Eadem poſte
hodie labo-
ratur.*

*Gluten a-
nimorum.*

Iſtis tunc periculis evoluti & liberati, novo viciffim bello adverſus Hoſſatos implicantur, propterea quod iſti cum Belgis, civium Jura & Privilegia in ſuis Provinciis evertentibus & aperta vi in bona & merces Lubecèſium per mare deprædando favientibus, contra ſe conſpiraffent. Exercitus conſcriptus, cladesque magna utrinque & data & accepta, Eutynum Episcopalis urbs & ſedes occupatum, monaſteria vicina, ut & arx Tritovia pecuniaria exactione mulctata, Plona urbs in prædam direpta, arx flammis abſumpta, Segeberga autem arx, montis longe altiffimi, & in præceps aſſurgentis dorſo impoſita, atq; ideo naturâ munitiffima, omnem impetum hoſtilem facile reſpuens, milite & caſtris aliquandiu cincta, tandem verò re infecta, obſidio ſoluta fuit. Poſtremo ad Eutynû ambæ cohortes acri prælio conſixerunt, ita tamen, ut victi Lubecenſes planè cruentam & luctuofam Chriſtiano Duci Hoſſatiæ, (quem Dania Proceres poſt Parentis ipſius Friderici obitum Regem ſucceſſurum deſignaverant) Victoriâ reliquerint. Ac licet ille, ad vindicandum illatum ſuis damnum, in propinquo cum exercitu conſi-

*Novi bellii
adverſus
Hoſſatos.
1 5 3 4.*

*Eutynum.
Tritovia.
Plona.
Segeberga.*

*Conſlictus
ad Eutynû.*

*Travena
occluſa.*

dens, multa hostilia in urbem & cives ageret, obseratâ etiam per impositum pontem Travenâ, ut navigationis usum impediret: tamen postea pace constitutâ & firmatâ, optimum Regem, ex infensissimo hoste sibi amicissimum reddiderunt. Inde usque insigni virtute, fide, & amicitia tam erga ipsum, quam etiam ejus filium Fridericum I I. perstiterunt, id quod ipso facto, maximaque rerum & facultatum suarum jacturâ, difficillimis istis & calamitosi belli temporibus, quibus vicini Reges extremis odiis & viribus inter se per integrum septennium, terra marique acerrime belligerabant, mutuisque se vulneribus conficiebant, singulari constantiâ comprobârunt. Primi illi in conflictu dexterâ & ferro audaces promptique, vincendique pertinaciâ indefessi, Danis exemplo & incitamento fuerunt, ne segnius sequerentur. Belli verò genus tanto deterius & tristius, quod & contra furentes & tempestuosas maris procellas, & hostes potenti classe ferè semper superiores, simul certandum, & aut vincendum animosè, aut fortiter moriendum esset, cum auspium fugæ locus semel congressis pateret. Et quamvis multa præclare, & digna, quæ ad posterorum notitiam perveniant, eo in bello egerint: tamen vel hoc in primis summam meretur laudem, quod Prætoriam Suecicam, maximæ & stupendæ molis ac existimationis, copioso & selecto milite, armorumque apparatu instructissimam navem, Maggelosam, in qua victoriæ spem omnè reposuerat Suecus, & qua victâ, non modo nihil amplius eo certamine difficultatis restare, sed etiam magnam atque adeò admirandam nominis gloriam ad se redundare videbant, propè Bornholmiam Insulam, olim ad Lubecenses certâ conditione pertinentem, primi omnium invaserunt, eaque incensâ & expugnatâ, non tam in auream argenteamque suppellectilem, quam in Classis Præfectum Petrum Baggium, virum nobilem & veteranum militem oculos defixos habuerunt, quem ut armatus & cathena aurea supra thoracem obvinctus erat, captum, tanquam felicissimam prædam, Rex dono sibi ab illis, acquisivit. Navis autem, quæ sola Regis cujusdam thesaurum, armorum rerumque aliarum precio æquavit, atque super ducenta tormenta majora ænea vexit, mari absorpta cum universo apparatu perit.

Duravit ista mutua bellorum laniena ad annum septuagesimum,

Pax restituta,

Lubecensium fides erga Fridericum I I.

1563. Illorum audacia,

Maggelosam à Lubecensibus capta.
1564.

Petrus Baggius,

Concordia Stetinensis.
1570.

mum, quo tandem DEI commiseratione, & interventu Imperatoris Maximiliani, Regis Poloniae & Galliae, Electoris Saxoniae, aliorumque Principum, maximo cum subditorum gaudio, sancita ad perpetuitatem Stetinensis Pacificationis formula, ad quam veluti normam omnes, si quae oriuntur inter Daniam, Sueciam ac Lubecam, lites & controversiae, in foro Germaniae, examinari & componi debent, penitus sublata est & extincta, ac Privilegia Lubecensibus in regno Sueciae integrè restituta, quorum tamen quietà possessione, nunc denuo per Carolum Principem Sueciae, ob leves saltem offensiones, administratam nempe, quam vigore legum & statutorum Municipalium, Regi Poloniae Sigismundo, de propriis agenti, denegare haud poterant, justiciam enatas, & si Carolus pateretur, facili negotio juxta praescriptum formulae, coram Imperij arbitris determinandas, praeter jus & fas exuuntur.

Ut vero benignissimus Rex Fridericus, ejusque Parens, nunquam satis laudatae memoriae Principes, Justitiae & Pietatis gloriae omnium scriptorum libris commendatissimi, populum Civisque Lubecenses sui amantissimos habuerunt, eosque amplissimis sibi meritis devinxerunt: Ita nihil quicquam dubitamus, ejus in Regno & virtutibus paternis & avitis successorem, Inclytum & Serenissimum Regem, CHRISTIANUM, Principem, animosam fortitudinem, prudentiam, ingenii solertissimi acuminem, industriam, variisque disciplinis, omnes quotquot ante ipsum fuerunt Reges exsuperantem, nihil quicquam magnanimis Antecessoribus suis, in fide, constantia, amore & benevolentia concessurum, quin imo pro innata regia sua clementia & humanitate operam daturum, ut quae ab illis insignia in civitatem hanc profecta sunt merita, frugifero aliquo incremento augeantur. Cujus jam tum non levia signa apparere. Nam in eo, ut non solum de subditis, sed etiam de vicinis, de nobis, & bonis omnibus bene mereretur, eosque beneficentia, optimaeque voluntatis significatione, in sui obsequium & dilectionem pertraheret, haecenus egregie & regie elaboravit, quemadmodum & hanc sibi laudem proprie acquisivit, quod nullus orbis Monarcha, aut gravius in Pyratas, eorumque complices animadvertit, aut in naufragos aequiores unquam leges statuerit, secutus

*Carolus
Princeps
Sueciae Lubecensibus
litem moveret.*

1598.

Laus proximorum Regum Daniae.

*Christianus
IV. Friderici Filius,
Christiani nepos, Friderici Labnepos.*

Qualis sit Princeps.

*Justiniani
dictum*

in eo laudatissimum Imperatorem Justinianum scribentem, Turpissimum fore, si Fiscus Regius sibi juris quicquam in alienam calamitatem usurpet, adeo, ut non immerito vel saltem, propter hanc justiciæ in noxios rigorem, Maris Neptunus, custos & protector omnium, qui immensum illum Oceani tractum, ejus Imperio parentem frequentant, appelletur. Agnoscunt hoc divinum beneficium Cives nostri gratissimo animo, præsidioque & excubiis tanti Regis tuti, nullos prædones, nullos latrones, nullos hostes pertimescunt, sed securè per mare in Daniã & Norwegiam, hisque confinia littora navibus excurrunt, summaque vicissim integritate, amore, studiisque obsequiosis Regi adhærent, vitam ac fortunas suas pro ipso non minus, quam pro Parente & avo periclitaturi, si quod Deus avertat, in eos illum scopulos impingere contingeret, unde pedem non facile retrahere posset. Fidem enim suam & gratitudinem, ut Daniæ Regibus probarent, summo sibi semper studio & curæ habuerunt. In quo graviter me olim lapsum esse, haud dissimulo, cum in funebri oratione Ranzoviana, aliorum, qui mihi calamum ducebant, pravâ suggestionem, ea quæ laudabiliter & inculpate fecerunt Cives, in odium & Invidiam detorquerem, ob quem tamen non bene intellectum, nec malo animo profectum errorem, nemo bonus me innocentem repræhendet.

Error in oratione Ranzoviana.

Posterius membrum orationis.

Lubecamater Anseatica confœderationis.

Origo Hanseatica societatis.

1200.

Hæc ergo Regina & Accola maris Balthici *Lubeca*, tot tantisque super admirationem rebus gloriose gestis, quæ magnitudine & multitudine infinita, angustos orationis fines excedunt, conspicua, interque principes Germaniæ & Imperii civitates connumerata, ac ab ipsis Cæsaribus summo honore dignata, hæc illa est, quæ primum (quod posteriori me loco dicturum promiseram) famosam illam & optimo consilio institutam Anseaticarum Civitatum societatem, e qua deinde quatuor nobilissima Emporia Bruggense in Flandria, Londinense in Anglia cui Antverpianum successit, Novogardianum in Muscovia, & Bergenense in Norvegia, originem cœperunt, excitavit.

Etsi verò nihil certi de origine Hanseaticæ Societatis ac primæva foundatione Emporiorum, apud probatos auctores constat, in quo supinam vetustatis negligentiam valde admirari oportet, ut propterea in re tam præclarâ non nisi conjectura

nita-

nitamur: dubium tamen non est, quantum quidem divinando
assequor, eam ante quadringentos annos circa *Friderici II.* Impe-
ratoris tempora, aut non multo post ortum habuisse, & quem-
admodum Vandalicarum Civitatum, quæ in vicino solo Van-
dalico quasi in circuitu structæ sunt, conjunctio antiquissima
est, & idcirco etiam, ad deliberandum, in pleno, si res magni
momenti videatur, reliquas confæderatas conscribendi convo-
candi quæ jus haber, quarum caput jam inde à primordio fuit,
atque et jamnum est Lubeca nostra: Ita cæteras etiam Civitates
isto Exemplo & incremento adductas, sensim, aliàs post aliàs
his Vandalicis sese aggregasse. Honestis autem ea Societas &
certis quibusdam legibus ad propagandum utiliter in Germa-
nia, amplissimum Commerciorum usum, & impediendum pe-
grinorum fraudes & imposturas, principio est introducta,
quibus freta, & præterea potentissimorum Hispaniæ, Galliæ,
Angliæ, Daniæ, Sueciæ ac Norwegiæ Regum, qui eam maxi-
mis Privilegiis, utpote remissione tributorum ac permissu libe-
ræ negociationis propter commodum & utilitatem, ad se suos-
que subditos inde redundantem, exornârunt, favore adjuncta, tan-
tos omnino brevi progressus fecit, ut ad remotissimos etiam
totius orbis terrarum angulos & fines, celeberrimam honora-
tissimi nominis sui famam propagârit. Tam feliciter aucta, ut
quandiu iisdem votis & animis confæderati inter se conspira-
bant, summi etiam Reges ad solum eorum nomen, auditum,
contremiscentes, horrore perfunderentur.

Quanta enim potentiâ præstiterit, quidve laude dignum
re adhuc integrâ gesserit ea Societas, omnium ferè scriptorum
Septentrionalium Annales testantur. Sensit ejus vires Suecia,
sensit Dania, sensit Anglia, sensit Flandria, sensit Livonia, sen-
sit Borussia, sensit Hollatia, aliique complures, quos illatâ ali-
quâ injuriâ, justissimis armis se suaquæ defendendi, ad extre mas
angustias, & vel satisfaciendum ac restituendum, aut cavendû
Sociæ civitates compulerunt, nemoque illas unquam impunè
irritavit. Neque hodie ullus, licet potentissimus orbis Monar-
cha, contra eam societatem contendere auderet, si non magis
ambitione, & alienæ felicitatis invidiâ, quàm conservandæ flo-
rentissimæ olim gloriæ, & perpetuæ conjunctionis studio inter
se cer-

*Maximis o-
lim Regibus:
terrori fuit..*

*Concordia
vinculum.
Schisma.*

se certarent. Sed posteaquam firmissimum illud & adamantinum Concordiæ vinculum rumpendo, quærendoque proprium commodum pernicioso schismate in diversas partes abierunt, non solum *universum corpus*, quasi afflictis membris nutare & collabascere, sed etiam vel ab infimæ notæ Principibus, qui saltem minas ejus quondam haud sustinere potuissent, contemni, & nullius exiltimationis haberi cœpit.

*Vigilandū
& cavendū.*

Optandum quidem, ut denuo veterno excusso, evigilarent, & Antecessorum Majorumque vestigiis insistendo, auræ istud Concordiæ fœdus, quod non in verbosis orationibus, sed fide & factis, priscâ & Majorum ætate consistebat, repararent, denuoque providerent, quæ aliquando certissime, nisi bene caverint, sunt eventura, memores, caudæ Equinæ pilos seorsim facile evelli, & singulas sagittas vel à puero confringi posse, quib⁹ exemplis Sertorius & Scylurus Schyta usi, ad quid Concordia conducat, quamque noxia & perniciosa sit discordia, demonstrare voluerunt. Planè admirabilis ea in re fuit Majorum,

*Maiorum
in condendâ
societate
studium.*

nostrorum magnanima virtus, qui ut exquisitissima prudentiâ & consilio hanc nunquam satis laudatam societatem constituerunt: Ita semel constitutam acerrimè, summaque ac singulari constantiâ propugnârunt, relicto posteris exemplo, ut quæ Majorum industriâ, adeoque etiam sanguinis vitæque periculo parta & parata sunt, non solum illi integra & inviolata diligenter custodiant, sed etiam, quoad fieri potest, augmentata ad successores & liberos suos transmittant. Atqui utinam ea duntaxat sibi fideliter curæ haberent, quæ à dictis Antecessoribus suis acceperunt, & si de istis amplificandis non cogitarent, saltem solliciti essent, ne ista etiam, quæ illis maximi constituerunt, incuriâ aliquâ amitterentur. Non enim minor est virtus, quam quærere, parta tueri. Magna tamen, jactis iterum & restauratis feliciter in Novagardia fundamentis, si Patres perinde consenserint, etiam de cæteris, quæ temporum vitio collapsa sunt, restituendis, omnino speramus.

*Civitates
Hanseaticæ
in quatuor
Classes di-
stributæ.*

Fuerunt autem, ut & hoc adjiciam, numero olim octuaginta hac societate comprehensæ Civitates, ex quibus Anno 1444, septuagintæ duæ suos adhuc Oratores, Lubecæ in Conventu Hanseatico habuerunt, in quatuor Regiones seu Classes ita divi-

xi,

se, ut unaquæque Regio, Metropolitanæ suæ prisco instituto, liberè tamen subsit, à qua cæteræ ad eam Regionem pertinentes, nomen sortiuntur. *Prima* Vandalicarum Civitatum Regio continet *Lubecam caput*, Hamburgum, Wisinariam, Rostochium, Stralefundam & Lunæburgum (quæ sex *Vandalicæ* appellari consueverunt.) Præterea Sterinum, Anclamiam, Golnoviam, Gryphiswaldam, Colbergam, Stargardiam, Stolpian & Rugenwaldiam. *Secunda Borussorum* comprehendit *Dantiscum caput*, Colmariam, Turonium, Elbingam, Regiomontium, Brunsborgam, Rigam, Torpatum & Reveliam, quæ tamen sui quæstus causa non ita pridem fœderi magno suo malo renunciavit. *Tertia* verò *Brunsvigam caput*, Magdeburgum, Gollariam, Einbecam, Gottingiam, Hildeshemium, Hannoveram, Ulyssæam, Boxtehudam, Stadium, Bremam, Hameliam, & Mindam ad Visurgim suo confinio arctat. *Quarta* deniquè *Vestphalica Regio*, ut postrema sic maxima, sub se habet, *Coloniam caput*, Monasterium, Osnabruggam, Tremoniam, Sofatum, Hervordiam, Padebornam, Lemgovium, Bilefeldam, Lippiam, Cosfeldam, Veseliam, Teutoburgum, Emmeracum, Warburgum, Unnam, Hammam, Noviomagum, Zutphaniam, Ruremundam, Arnhemium, Venloam, Elburgum, Daventriam, Schuolliam, Campianam, Groningam, Staveram & Bolsverdam, quarum Civitatum Incolæ & Cives solum, & præterea aliæ nullæ, ad participationem & communionem Hanseaticarum immunitatum, libertatum ac Privilegiorum, in quatuor istis, de quibus mox dicam, Emporiis, admittuntur. Reliquæ civitates, ut sunt Stendalia, Soltquelia, Francofurtum ad Viadrum, Uratislavia, Cracovia, Brandeburgum, Berlinum, Hala Saxonum, Ascania, Helmopolis, Quedlinburgum, Halberstadium, Northemia & Chilonium, ultro se abdicando, à Corpore Hanseatico exciderunt, unde etiam in posterum exclusæ manent.

1.

2.

3.

4.

Emporium
Anglicanum.
1346.

Inter Emporia autem Primum & antiquissimum est Londinense Anglicanum, quod Henricus III. Johannis filius, cum Philippum & Johannem ex illustri Valesiorum prosapia ortos Gallia Reges, bello vicisset, ad remunerandum, longè maximum à confœ-

D

de-

Bellum inter Eduardum & Hanseaticos.

1474.

dératis Civitatibus, quarum auspiciis & viribus ut plurimum, eam memorabilem consecutus est victoriam, summâ necessitate sibi præstitum, beneficiorum plenum officium, pro se & successoribus suis in perpetuum, amplissimarum immunitatum & exemptionum Privilegio ornavit, quo cautum est, ut inibi negociantes ab omni tributo & vectigali liberæ essent, neque contributionibus, exactioibus aut aliis oneribus graventur. Quod firmum ratumque habuerunt sequentes Angliæ Reges Richardus II. Henricus IV. V. & VI. usque ad Eduardum quartum, qui cum Hanseaticos variis cladibus, injuriis, & direptionibus navium, ac mercium ipsorum, ad arma contra se excitasset, primus omnium prædecessorum suorum fidem fregit, eosque cõcessis istis ab Henrico III. Immunitatibus spoliavit. Cumque tribus continuo annis diu multumque; hostiliter inter se certassent, neque Hanseatici arma deposituri videbatur, donec Regem ad restituendum coegissent, tandem Carolus Dux Burgundiæ, Eduardi Sororius, eos in Comitibus Ultrajectinis, ubi & Regis & Civitatum Oratores frequentes convenerunt, post varias utrinque institutas querelas & disceptationes, amice diremit, & confederatos in tranquillam & plenam exarmatæ libertatis possessionem reduxit.

Hanseatica libertas Anglis invisa.

1557.

1558.

1558.

1559.

1560.

Inde usque per annos octuaginta quietè sub Richardo IV. Henrico VII. Henrico VIII. & Eduardo VI. egerunt, fremtentibus & indignantibus Anglis, qui eam alienigenis, liberè emendi, & negociandi licentiam extremè invidebant, & ereptam cupiebant. Factumque omnino propter quorundam malitiosorum & fraudulentorum hominum transgressionem fuisset, conceptâ jam tum & latâ à Parlamenti Regii Consiliariis excommunicationis sententiâ, nisi Civitatum Intercessione emollitus Rex Eduardus, & post eum Regina Maria, apud quam novas Angli querelas movebant, istud decretum non revocassent. Nihilominus eâ per mortem ex hac vitâ subtractâ, *Elisabetha* in Regno & gubernatione ei succedens, ut suæ Nationis subditis in Imperii ingressu gratificaretur, varios frustra cõventus instituit, & propolitis longè iniquissimis conditionibus nihil aliud e-

git.

git, nisi ut ea, quæ tam in Ultrajectinis Comitiis, quàm ante & post eam cum Angliæ Regibus acta & transacta fuerant, & à multis annis naturam Contractus acquisiverant, vicissim convelleret, vim & substantiam perpetuæ Concordiæ Traiectensis, novis quæsitis cavillationibus everteret, ac si consentire nollent, eos quacunq; occasione Regno Angliæ exterminaret. Nec ulla ratione adduci potuit, ut Confœderatis, prisca consuetudine & moribus suis agere se permissuram polliceretur, nisi promitterent, idem jus etiam Anglis in Germaniâ concessum iri. Tandem eo res rediit, ut etiam si illud obtinuisset, tamè Hanseaticos, naturalibus suis saltem subditis coæquare vellet, Anglorum Adventuraria Societas, quæ subinde nomen & sedem mutaverat, & primo à Duce Albanix Antuerpiâ ejecta, Hamburgum, inde Embdam Ostphrisiæ urbem, atque ex ea Stadium concesserat, Edicto Imperatorio, sub interminata pœnâ amissionis & confiscationis omnium bonorum, totâ Germaniâ ejecta, & ad Angliam relegata fuit. Quod Edictum variè à quibusdam etiam in aula Imperatoriâ interpretatû, & robore suo enervatum, sociis Civitatibus, immensis sumptibus fatigatis, nova & maxima damna, quæ propterea acceperunt, usque ad obitum Elisabethæ Reginæ, creavit. Et quia illa, avertendis seditiosis contentionibus & intestinis regni bellis, moritura Successorem Prudentiâ togatâ, ex optimis literis enatâ, aliisque heroicis virtutibus, annis majorem, *Jacobum VI. Scotiæ Regem*, post se reliquit, firmissimâ spe, quam de ipso conceperunt, adductâ, id quod statim susceptis gubernaculis ostendit, sibi omnino persuasum habent, aureum istud, diuquæ multorum votis exoptatum seculum, denuò restitutum in integram Privilegiis, ejus auspiciis reditum esse.

*Concordiæ
Traiectensis*

*Mercans
Adventu-
raria Socie-
tas.*

1597.

*Elisabetha
moritur
1603.*

Aterum Brugis Flandriæ constitutum Emporium, circa annum salutis humanæ 1266. incepit, & magnopere initio efflorescens, præ cæteris, propter varias ex omnibus mundi partibus & regionibus eo importatas merces aliquandiu conspicuum fuit, donec capto, & in custodiam abducto, à Bruggensibus Maximiliano I. Archiduce Austriæ, nuper in Germaniæ Regem asscito, Pa-

*Emporium
Brabantium.*

1266.

1488.
Portus ob-
structus.

1516.

1519.

1540.

1562.

Emporium
Antuerpi-
am transla-
tum.

Ostertische
Haus.

Amstelra-
damū mer-
curatū flo-
rantissimū.

Emporium
Bergense.
1300.

rens ipsius *Fridericus* Imperator, totius Imperii viribus obsessæ civitatis portum, intra alia, obstruxit, eaque ad hunc modum captâ, multo maximis Cives pœnis multavit. Ejus calamitatis, quæ omnes pariter oppressit, non postremam partem Residentes, bonis eorum direptis, & in prædam concessis, sustinuerunt. Necessitate autem propter obstructum portum, inde excedere coacti, *Antuerpiam* sese recipientes, cum Senatu ab anno 1516. variis modis, de Emporio *Brugis* istuc transferendo agere cœperunt. Ac impetrata per *Antuerpienses* à *Carolo V.* eorum, quibus Illustriissimi Principes *Iohannes II.* & *Antonius* Lotharingæ, *Brabantæ* & *Lucemburgiæ* Duces socias Civitates olim liberaliter donaverant, Privilegiorum confirmatione, Cæsareo diplomate comprehensâ, publicè postea *Antuerpiæ* promulgatâ, & *Lubecam* ad Civitatum Oratores transmissâ, tandem honestissime in urbem *Hanseatici* admissi receptique fuere, in quâ perinde, ut in cæteris Emporiis, suis legibus & institutis, nullius, præterquam sui Magistratûs jurisdictioni, obnoxii, & ab omnibus oneribus immunes vivunt, constructa ibidem *Ostertingorum* magnificâ domo, multorum millium aureorum impensâ e nitidissimo lapide, sculpturâ artificiosè variegato & elaborato, adeo sumptuosè ædificata, ut Regis cujusdam palatium stupendâ operis structurâ, elegantia, & symmetriâ proportione, facile exæquet. Verùm ob multiplices, quas opulentissima & pulcherrima ea Civitas *Antverpia*, nostris Patrumquè nostrorum memoriâ, ab atrocissimis hostibus perpeffa est, luctuosas bellorum tempestates & horribiles conversiones, vix jam umbram pristini splendoris, & paucissimas Reliquias istius celeberrimi quondam Emporii, proh dolor, superesse, sed omnia, quæ admirabilia in ea fuerunt, hodiè *Amstelradamum* inconstantia & vicissitudine humanâ, commigrasse videmus. Nihil tamen adhuc de meliori fortunâ desperet. Fluxum enim & caducum est, quicquid huic sublunari sphæræ subjacet, & brevi incertoquè spacio summa rerum momenta convertuntur.

Tertium est *Bergense* in regno *Norvegiæ*, annis abhinc circiter trecentis tanta oportunitate e fundamentis excitatum, ut
ria

tria Aquilonaria regna Norvegiam, Sueciam, & Daniam ambitu suo complectatur, unde istud piscis genus Afelli indurati, & multa alia, magnà quotannis copiâ in Civitates Hanseaticas, & ex illis vicissim in reliquas mundi partes, devehuntur. Licet vero olim cum cæteris comparatum, ignobilissimū fuerit: hucusque tamen reliquis oppressis, eo solo gloriantur. Quanquam & Nobiles, illicito ac sordido quæstu mercaturam exercere incipiendo, & coemptos undiq; pisces & alias, quæ in istud Emporium, ex Dania, Norvegiâ, & adjacentibus regionibus derivari solent merces, in Belgicas provincias importando, superioribus temporibus, Hanseaticos fere inde expulissent, sed querelis Civitatum ad Regem Christianum III. delatis, ille prohibuit, ut in posterum abstinerent.

*Nobiles
mercaturâ
trahant.*

1336.

Restat jam ultimum & postremum Emporium Novogardiense, Emporium quantum quidem ex Annalibus & privilegio Godefredi Magni Livoniæ Magistri conjicere licet, ante trecentos & triginta circiter annos, in amplissima & totius Russiæ maxima urbe Novogardia, quadraginta milliariibus supra Narvam Livoniæ urbem & portum, & centum viginti à Mosqua Cæsareâ sede, Majorum consilio præclare fundatum, quod propter commoditatem, & quæstum uberrimum cætera Emporia longo post se intervallo reliquit. Neq; enim ulla Regio vel magnitudine vel fertilitate rerum ad vitam & victum pertinentium, Muscoviam sive Russiam vincit, cujus indicium est, quod ea sola tantum ceræ, sebi, mellis, corii infecti & præparati, preciosissimarūq; pellium, non solum ad indigentiam & necessitatem, sed etiam ad abundantiam, satietatem & luxum, totius Germaniæ, Italiæ, Hispaniæ, Angliæ, Galliæ, Belgicarum, multarumq; aliarum late patentium regionum, singulis annis copiosè emittit. Etsi verò credibile sit illud Emporium multo, quam reliqua, antiquius esse: tamen cum veterum Annales nihil de eo tradant, frustra aliquid certi in re obscurâ divinamus. Neutiquam autem olim Russiæ & Muscoviæ Incolis, cum aliis, quàm Hanseaticis ibidem Residentibus, sola duntaxat mercium permutatione inter se utrinque agentib; negociari licebat. Ex quo vel solo, haud exigua, sed longè

*Emporium
Novogardianum.*

1299.

*Mosqua
urbs.*

Lubeca felicitas unde orta.

gè uberrima Utilitas Civitati Lubecę brevi temporis spacio ac crevit. Istitis divitiis, & opibus, istis incrementis in hanc amplā molem surrexit. Quod enim Sueci invidiosę gloriantur, quasi ex suis argenti, & cupri minis ac cavis montium visceribus, ortum habeat, planè falsum est.

Novogardia oppressa.

Hac felicitate Socię Civitates diu florentissimę usi sunt, donec illato Novogardiensibus à *Johanne Muscoviæ Principe*, & *Basilii* istius famosissimi Tyranni Parente, bello, iisq; denuo per integri septennii continuas oppugnationes, devictis & subjugatis, illa Mercatorum Germanorum libertas valde afflictā, & indes labefactā, tandem per illum ipsum Johannem Muscoviæ Ducem, Revaliensibus, ob quędā contumeliosa in se effusa verba, gravissimę iratum, ad extrema redacta est, quadraginta novem Societatis Mercatores Novogardię depræhensi, miserimā conditione in carceres detrusi, Hanseaticorum ibidem inventę merces, quę ad trecies centena millia aureorum existimabantur, confiscatę & direptę, & ne tantillum quidem ex tanto bonorum cumulo, frustra sollicitantibus confederatę Hanseę civitatibus, restitutum fuit. Mercatores autem,

1494.

Mercatores submersi.

1498.

dum post triennium impetratā liberatione, lætabundi Lubecam navigare parant, inter horrendos fluctus ad scopulos allisi, ad unum omnes cum multis aliis in mari perierunt. In cujus rei testimonium Lubecę ante portam Septentrionalem, ingentis magnitudinis columna, in formam dependentis à Cruce Salvatoris, cum aurea inscriptione est erecta.

Sintua ante Lubecā.

Revalia.

Ita isthinc ejecti Hanseatici supra quinquaginta annos Revaliæ cum Ruthenis & Muscovitis, quamdiu istis libere hoc in loco negociari permissum est, agere consueverunt. Ceterum cū Revalienses præ nimia & insatiabili avaritiā, exclusis sociis Civitatibus, omnia ad se rapiendo, suis solius commodis servirēt, neq; amplius concedere vellent, ut vel Rutheni cum Germanis, vel Germani cum Ruthenis, usitatum hæctenus Mercimoniorū usum alerent, sed ut utriq; merces suas immediatē ad se destinarent, quod ut sine impedimento sibi melius liceret, non solum Prin-

Principis sui Rescripto impetrarunt, sed etiam abjecto fidelitatis sacramento, Hanseaticis in univ[er]sum renunciarunt; Lubecenses & his sociæ Civitates, quibus, ut & Ruthenis, res perniciosi exempli videbatur, prætergressâ in posterum Reveliâ, Narvam negociationis forum constituerunt. Et quâquam Revelenses, summo eos inde conatu arcere, annisi sunt, tum aliâs, tum inprimis flagrante belli Livonici incendio, variis ad Imperatorem Maximilianum & Principes Imperii allatis querelis, quasi Lubecenses hostem communem prohibito apparatu bellico & armis magis confortarent & instruerent: Nihilominus, quod ipsi Livoni in eo, super quo alios immerito accusabant, gravius peccare deprehenderentur, Imperatoris permissu etiam ipsi & reliqui confœderati ad tutandam suam libertatem obnixis viribus decertarunt. Id quod etiam postmodo Lubecensibus, novissimi cum Rege Daniæ adversus Suecum, qui redactâ in suam potestatem Narvâ, eos navigatione prohibuerat, & direptione navium ac mercium gravissimis damnis mulctaverat, suscepti belli causam dedit.

Ita ultra annos centum & plures possessione istius Novogardiani Emporii Hanseatici caruerunt. Etsi verò *Basilius*, & qui eum secuti sunt *Muscovia* Imperatores, sæpissimè illius reparandi spem aliquam fecerunt, non semel ejus rei causâ, per literas & salvum Conductum, evocatis Lubecensium legatis: tamen ea semper inciderunt turbulentissima tempora, ut cum in procinctu sæpissimè starent, nilquè aliud quàm profectionis signum expectarent, statim nihilominus, conversis retrò consiliis, ab incepto impedirentur. Tandem exhibitis ab hodierno Muscoviæ Imperatore, qui propius aliquantò, exuta illa priori Muscovitarum agresti vivendi formâ, ad mores nostros accedit, per suos Lubecam venientes Internuncios, singularis cuiusdam favoris affectionis & Clementiæ signis, superiori anno concordibus Patrum suffragiis conclusum, istam occasionem, dum fronte capillatam se ostenderet, ambabus manibus amplectendam, nec diutius moram protrahendam esse. Istudquè statim obeundæ legationis munus *Lubecensibus* (quos Muscoviæ

Narva.

1560.

*Lubecenses
adversus
Suecum ir-
ritati.*

1563.

*Muscoviti,
ci hodiè hu-
maniores
colunt mo-
res.*

1602.

*Lubeca ma-
gna apud
Muscovitas
authorita-
tis.*

Impe-

Imperator, consuetudine quadam inveteratâ, inter confœderatas Civitates, tanquam *Caput* magni hucusque fecit (quibus deinde *Stralesundenses*, ad exornandam magis hanc legationem, sunt adhibiti, ex Patrum autoritate fuit injunctum. *Qui* circa initium Januarii hujus anni, socio pergentes comitatu, mense Martio feliciter in Muscoviam ad Regiam Imperatoris, magnificè excepti pervenerunt.

Legiti au-
diuntur.

Munera
Hanseatica.

Ac postquam viribus recreandis, & abstergendo itineris *tedio*, dies aliquot insumpsissent, tandem coram in Conspectum ante fulgentes oculos Magni istius & toto orbe famosissimi Imperatoris Muscovitici, cujus Imperium infinitis terrarum spaciis terminatur, multasque ac diversas gentes complectitur, solenni & stupendâ, pro more gentis pompâ, admissi, habitâ per *Brambachium* facunda oratione, ad demulcendas Principis, & astantium ad utrumque latus, longa serie, Purpuratorum Nobilium ac Baronum, aures accommodatâ, oblatisque simul tam Imperatori, quam & filio ipsius, nomine *Hanseaticæ Societatis* ex auro argentoque variâ avium & animantium figurâ, affabrè elaboratis, incredibilis cujusdam pulchritudinis, preciique infiniti poculentis, aliisque muneribus, inter quæ *Aquila biceps* inaurata magni ponderis & capacitatis, palmarium obtinuit, eum, quo tot annis orbatî fuimus utilissimum Commerciorum usum in Muscovia, singulari *DEI* beneficio & benignitate nobis restituerunt.

Convivii
magnificus
apparatus.

Nec illud postremo loco tacendum, quod Princeps Muscoviæ auditorio dimisso, requè bene ac feliciter à nostris peractâ, in signum majoris benevolentiæ ac humanitatis erga *Lubecam*, & reliquas confœderatas Civitates, splendidissimo, & plus quam regio apparatu instructis epulis, legatos excepit, ac renovatis traditisque sub aureo sigillo literis, eos pro uniuscujusque conditione largissime remuneratos, benignè à se dimisit. Inter alia autem & hoc, quia ad commendationem, splendoris Muscovitici Imperatoris pertinet, dixisse suffecerit, manubria, cantharos, & vasa, in quibus aqua, cibus ac potus

fuc-

fuereunt Convivis administrata, ex auro obryzo facta, sex cen-
tena millia aureorum, æquasse, unde de reliquis Principis
Muscoviæ divitiis judicare licet. Tantæ enim illæ sunt, ut ne-
que quisquam, ad credendum facile adducatur. Jactet uti-
quæ suam potentiam Hispanus, gloriatur Turcicus Ottoma-
nus, majores Persa suas asseret vires, suos deniquè ostentent
thesauros quicumque fuerint alicujus nominis Monarchæ: il-
los tamen omnes non solum superat, sed longè etiam ante-
cedit, hic, quem dixi Imperator Muscovitarum, tam potens,
ut & supra quingenta hominum millia armare, & si res ferat,
multo majores copias cogere, & in aciem educere possit. Ve-
rùm hujus loci non est, Principum Christianorum vires, po-
tentiam, arma & divitias inter se conferre, quæ utinam, ad
amplificandam Christi gloriam & eripiendam ex infidelium
& barbarorum faucibus, gloriosam illam quæ CHRISTI
Salvatoris vagitus excepit terram, rectè adhiberent, neque
Christiani Principes iis ad se ipsos mutuò obterendos abute-
rentur. An tamen tanta Muscovitici Imperatoris potentia po-
tius admiranda vel timenda sit, alii rectius judicabunt.

Sed relicta Muscoviâ, in Germaniam nostram reverten-
do, Vobis Magnifici, Prudentissimi & Clarissimi Viri, de
reditu vestro insperato non minus, quàm exoptato nobisque
jucundissimo, gratulamur, propter vos & abeuntes & rede-
untes, preces ad DEUM ab omni populo actæ, gratiarumquæ
actiones institutæ, nemoquæ fuit, ex tanto hominum nume-
ro, qui non bene de vobis sperarit, qui non pro vobis vota fe-
cerit, deniquè sospites ad hanc urbem, reduci desiderarit.
Et cum reliquorum Civium, fautorum ac amicorum benevo-
lencia vobis jam tum abundè cognita sit, qui eam missis ho-
norariis vinis & aliis Epulorum emblematis testatam reddi-
derunt, facere nõ potui, quin & Vobis gaudium meum signifi-
carem, & hæc inconcinnâ ac inter turbas & animi curas non,
tam à me elaboratâ quam effusâ, & sub manibus enatâ orati-
one, mei, & totius Civitatis nomine Vobis omnibus & singu-

*Conclusio
& gratula-
tio.*

lis gratularer, vestra bonitate, vestro candore, vestro æquissimo judicio confusus, sincerè ac benevolo animo à vobis studium hoc meum acceptum & interpretatum iri.

Et si autem mihi jam singulorum laudes non levi calamo nec supino orationis genere percurrendæ essent, sed quod te CONRADO GERMERO tantæ Civitatis Consule, te HENRICO KERCKRINGO Senatore, amplissimâ pariterq; antiquissimâ & maximè honoratâ gente progenito, cui Dii majores adhuc honores reservant, teq; BRAMBACHIO oratore in utraq; lingua disertissimo, quadragies jam & ultra legationibus Amplissimi Senatus nomine feliciter & honorificè perfuncto, pro vestri generis ac dignitatis splendore dignum esset: tamen quod ea vos esse modestiâ sciam, ut potius laudabilia faciatis, quàm quæ laudabiliter fecistis, audiat, hic denuò subsistam, DEUM ter optimum Max. qui vos ex tot periculis ereptos huc salvos vicissim, reduxit, ex animo rogans, ut vos in Reipublicæ bonum, cæterosquè Amplissimos Dominos Consules ac Senatores diu sospites, ac corporis animiq; viribus incolumes, Rempublicam autem nostram & Civitatem, felicissimè florentem conserveat & tueatur, utque etiam de labefactato in exteris regnis & reliquis Emporiis Commerciorum statu, & restituendo & conservando, seriò Patres cogitent, ac iisdem votis & animis consentientes, amissam felicitatem, tam ad augendam publicam privatamque salutem, quàm etiam quietem, pacem & Concordiam reparandam, quam primùm consequantur.

Errata sic corrigantur:

A 4. Episcopato lege Episcopatu. B 1. vagnia l. vagina. B 2. infastarent l. infestarent. Ibid. Ecclesiasti l. Ecclesiastici. B 4. negociatibus l. negociantibus.

L V B E C Æ

Imprimebat Laurentius
Albrecht.

A N N O C H R I S T I

M. D. CIII.

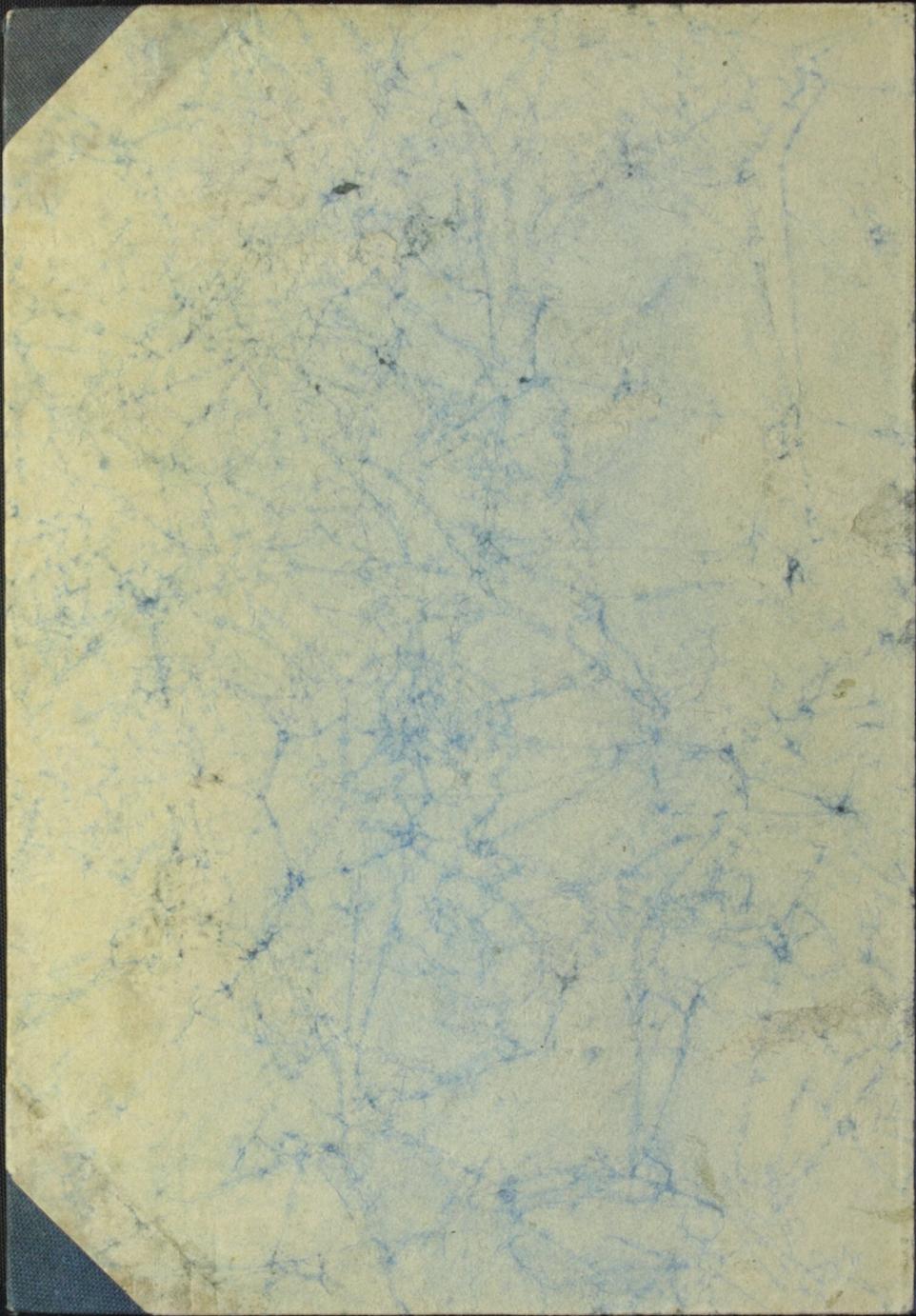

AMERICAN
LIBRARY
B. V. B. E. D.
Imprimatur
Albion

NEW YORK

M. D. CIII

the scale towards document

